Herman Brusselmans

Zo dom als Albert Einstein

2019 Prometheus Amsterdam

© 2019 Herman Brusselmans
Omslagontwerp Kris Demey
Zetwerk Mat-Zet bv, Soest
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4003 8

I

Flip vroeg aan Joost: 'Als je bij een geestelijk gehandicapte op bezoek zou gaan, en die loopt naar de keuken en komt terug met hapjes, zou je er dan van eten?'

'Waarom zou ik op bezoek gaan bij een geestelijk gehandicapte?' vroeg Joost.

'Zomaar, voor de gezelligheid, weet ik veel,' zei Flip. 'De vraag is: zou je eten van de hapjes waar die gek met z'n zweetpoten aan gezeten heeft?'

'Alleen de hapjes met tonijn,' zei Joost. 'Man, ik ben dol op tonijn. Het is een bedreigde diersoort, dat wel, maar dat zal de geit over duizend jaar ook zijn. Ik las ergens dat de geit over duizend jaar zelfs verdwénen zal zijn.'

'Waarom uitgerekend de geit?' vroeg Flip.

'Omdat die zelfdestructief is,' zei Joost.

Ze zaten in café De Knock, en ze waren vrienden die samen wel 'ns wat dronken. Dat was bier. Het kon bij tijden niet genoeg bier zijn. In wezen waren ze alcoholisten. Maar hun werk namen ze wel au sérieux. Flip was bediende in een reisbureau, en Joost had z'n eigen antiekwinkeltje. Ze hadden ook een gezamenlijke hobby, in die zin dat ze

beiden acteur waren bij het amateurtoneelgezelschap De Doos Van Tante Flora. Ze brachten vooral komedies op de planken, met nu en dan een sociaal geëngageerd stuk, zoals *De roden zullen overwinnen!*, van de Fransman Jean-Louis Rapaque, die in z'n drama uit 1935 voorspelde dat binnen de vijf eeuwen de socialisten aan de macht zouden komen. Een drama met de kracht van een zeemvel. En Rapaque had het talent van een ander zeemvel. Naar de drie uitvoeringen van *De roden zullen overwinnen!* van toneelgroep De Doos Van Tante Flora kwamen 72 mensen kijken, de meesten familie en kennissen van de uitvoerders.

Flip en Joost waren vrijgezel en heteroseksueel. Er zitten al genoeg homoseksuelen in werken van fictie; Dorian Gray, Matroos Vosch, de maagd Marino, noem maar op. De hetero's mogen ook wel eens aan bod komen in de letteren door de eeuwen heen.

Flip bestelde weer twee glazen Christal Alken bij de baas van De Knock, Mick Degeloos, die het geweten wilde hebben dat hij in het Vreemdelingenlegioen had gediend als korporaal, en veel had meegemaakt, bijvoorbeeld op een keer het neerschieten van 36 poedels in Soedan. 'Waar kwamen die 36 poedels zo ineens vandaan?' was een veelgestelde vraag aan Mick.

'Uit een behoorlijk groot hondenhok,' zei hij dan. Daaruit waren die honden ontsnapt nadat de bewaker het ijzerdraadje niet goed had vastgemaakt. Die bewaker was door het Vreemdelingenlegioen ook maar afgeknald, onder het motto dat hij de verkeerde man op de verkeerde plaats was. 'Ikzelf gaf hem het genadeschot in z'n nek,' wist Mick te

vertellen. 'Z'n laatste woorden waren: breng mij terug naar de bron.' Als je aan Mick vroeg of hij de taal van de Soedanezen sprak, zei hij: 'Ik spreek negentien talen, dus kom me niet aan m'n hoofd zeiken over de taal van de Soedanezen.' Sommige klanten vonden het leuk dat Mick een klootzak van het zuiverste water was, anderen vonden het minder leuk, zeker als ze door Mick geslagen werden met de bullenpees, die hij wel eens, meestal zonder enige aanleiding behalve een kronkel in z'n vierkante kop, van onder de bar vandaan haalde en ermee tekeerging. Het was bij de Gentse politie bekend dat Mick geregeld klanten sloeg, maar de Gentse politie redeneerde: 'Ach ja, een rammelingetje met de bullenpees, wie ligt er wakker van.'

'Ik zag laatst nog een documentaire op tv over het verschil tussen culturen,' zei Flip. 'Na een halfuur stopte ik met kijken, omdat de cultuurverschillen te weinig in de verf werden gezet in die kutdocumentaire. Ik denk dat ik m'n tv ga verkopen. Een Samsung. Wil jij 'm kopen, Joost?'

'Ik heb al twee tv's,' zei Joost, 'die van m'n moeder, gekregen nadat ze gestorven was, en die van m'n broer, gekregen nadat die dan weer gestorven was. Hoe meer lijken, hoe meer tv's.' Hij voelde aan de nicotinepleister op z'n bovenarm. Allemaal goed en wel, dat gedoe in een café, maar in wezen ben je er niks mee. Toch vindt het doorgang. Men zit daar, drinkt, en wauwelt, het is van alle tijden en het doodt de meeste van die nutteloze tijden.

'Ja, je broer,' zei Flip, 'die is weggeteerd in helse pijnen.'

'En dan erbovenop nog 'ns kanker,' zei Joost, 'waar had

die gozer dat aan verdiend? En hij werd al zo gepest in de kleuterschool.'

'Een nakomertje heeft vaak een slecht leven,' zei Flip.

'Toch moest hij niet klagen,' zei Joost, 'hij was pas vier en kreeg al een tv.'

'Je vader was een gul persoon,' zei Flip.

'Niet alleen dat,' zei Joost, 'hij was kortstondig ook een gul pedofiel.'

'Hoe was dat zo ineens gekomen?' vroeg Flip.

'Penissen van kleine jongetjes,' zei Joost, 'die hadden voor de ontbolstering gezorgd.'

'Bij het Vreemdelingenlegioen zat een pedofiel,' zei Mick. 'We noemden hem De Boswachter.'

'Hoezo?' vroeg Flip.

'Hij zat in het bos altijd te wachten tot er vijf- à zesjarige meisjes zouden verschijnen,' zei Mick. 'Maar die verschenen nooit.'

'Als kinderen je nooit de kans geven om hen te aaien of te strelen, kun je dan toch een pedofiel genoemd worden?' vroeg Flip.

'Het hangt ervan af naar welk soort porno je kijkt in je vrije tijd,' zei Joost.

'Jij?' vroeg Mick aan Joost.

'Lesboporno,' antwoordde hij.

'Ik ook,' zei Flip.

'Ik Marokkaanse hoeren met dwergen,' zei Mick.

'Leuk, Marokkaanse hoeren,' zei Joost. 'En dan een kopje Marokkaanse thee erbij.'

'Ja…' zei Mick. 'Waar zijn de jaren?' Vol nostalgische

gevoelens schraapte hij een vetrand van z'n bar. Er kwamen twee andere klanten binnen, die we nog niet kennen. Of dat veel uitmaakt, dat is een andere zaak. Niettemin kunnen ze gesitueerd worden. Ze vormden het echtpaar Sonneville uit Drongen. Ze waren naar Gent gekomen om een dagje te shoppen, en onder meer een zak zemelen, een kruisboog, en een skateboard te kopen. Die zak zemelen was voor hun dochter Sophie, die het IQ had van wat de kat op de vloermat braakt. Of je haar een zak zemelen gaf of een handtas van Dior, ze merkte het verschil niet eens. Dat kwam de Sonnevilles goed uit, ze hadden geen geld om een handtas van Dior te kopen, als gevolg van hun respectieve beroepsbezigheden, die slecht verdienden. Robert Sonneville was een verhuurder van Noord-Egyptische mummies, en z'n vrouw Thea bereidde soep van amoebes, die ze verkocht op tweejaarlijkse congressen voor vertalers van Litouwse handleidingen. Alleen al aan het vele reizen was ze duizenden euro's kwijt. Zo'n congres wil wel eens in Australië plaatsvinden.

Ze gingen zitten en bestelden beiden chocolademelk. Terwijl ze daar even later van dronken, zei Robert: 'Thea, kijk daar, die twee mannen aan de bar. Zijn dat niet die twee mannen die meespeelden in dat stuk dat we gezien hebben, over je weet wel, de roden die zouden gaan winnen…?'

Thea keek, en zei: 'Je hebt gelijk, Robert, zij zijn het.' Dat is toch enorm toevallig, dat twee neutrale toeschouwers van de 72 bezoekers aan *De roden zullen overwinnen!* van Jean-Louis Rapaque uitgerekend in De Knock binnen-

komen terwijl Flip en Joost daar ook zitten? De vraag is: waarom waren deze twee eenvoudige nitwits naar dat ellendige stuk gaan kijken? Een kennis of een familielid van de uitvoerders waren ze geen van beiden. Toneelliefhebbers waren ze in wezen evenmin. De reden was dat ze heel links waren, en dat ze in een reclameblaadje een kleine advertentie voor het stuk hadden zien staan, concludeerden dat het over het socialisme handelde, en gingen kijken, achteraf bekeken zeer tot hun ontsteltenis, want wat was dat een slecht stuk! En ouderwets! En niet eens heel links! Ja zelfs bij tijden enigszins rechts, zeker als die ene aap aan de bar tegen de andere had gezegd: 'Antoine, je mag zeggen wat je wil maar ik voorspel dat Hitler de treinen op tijd zal doen rijden', waarop z'n tegenspeler had gezegd: 'En niet alleen de treinen, Urbain. Reken de trams, de bussen, en de taxi's er ook maar bij.' Een links stuk waarin een positieve opmerking over Hitler gemaakt wordt? Dat is toch om van te kotsen? Robert was dan ook zinnens om naar Flip en Joost te gaan en hun 'ns flink de waarheid te zeggen. Maar Thea hield hem tegen, en ze zei: 'Laat maar, Robert. Ze vertolkten alleen maar een rol. Het is bij lange niet zeker dat die twee acteurs Hitler bewonderen. En daarbij, je moet vandaag niet meer vanaf kleine afstand gaan praten met mensen, want je stinkt weer enorm uit je smikkel.'

'Alweer?' vroeg Robert. 'Aan wat kan dat toch liggen, Thea?'

'Je poetst je tanden maar om de drie dagen,' zei Thea.

'M'n grootvader poetste z'n tanden nooit,' zei Robert,

'en hij kuste nog iedere dag m'n grootmoeder.'

'Pas vanaf de dag dat ze in coma lag,' zei Thea. Dat was zo, Robert kon het niet ontkennen. Z'n grootmoeder Piekje had, voor ze heenging, zes weken op haar bed in een coma gelegen, te wijten aan een hersenbloeding. Hersenbloedingen en dat soort aandoeningen bestonden in die tijd ook al, ofschoon ze pas veel later de nodige aandacht kregen in kranten en weekbladen. Zelfs op de radio was er nu en dan een praatje over hersenbloedingen, vooral in het programma *Ziek en gezond* op Radio 2, waarin dokter Huub Rijgbaardt iedere week z'n licht liet schijnen over met name hoe je gezond kon blijven zonder ziek te worden en wat je moest doen als dat mislukte. Dokter Rijgbaardt had volgens Thea een aangename stem, en ze dagdroomde er wel eens van dat ze met hem op een bed van bloemen lag, en dat hij met die stem in haar oor fluisterde: 'Ontbloot je preut, vreemdelinge in onze stad.' Robert wist niks van Thea's dagdromen, en zij wist niks van de zijne, zo'n soort huwelijk hadden ze wel. De dagdromen van Robert waren overigens niet veel zaaks, en kwamen zo goed als altijd neer op het bezit van een Porsche 911 Turbo, waarmee hij, met op de passagiersstoel een hond genaamd Ramenas, naar het midden van Frankrijk reed, om daar mee te lopen in een socialistische mars, en Robert zou op handen gedragen worden door de arbeiders omdat hij ervoor gezorgd had dat iedere werkloze 4000 euro per maand kreeg, iedere zieke 5000 euro, en iedere man met een Porsche en een hond een miljoen euro.

'Dat ouwe koppel zit naar ons te staren,' zei Flip.

'Het is me ook al opgevallen,' zei Joost. 'Zullen we hun een rammeling geven?'

'Voorlopig niet,' zei Flip, 'dat doen we pas als ze naar ons spuwen, ons beledigen, of een lied zingen van Laura Tersaro.'

'Ja, die griet is zwaar overschat,' zei Joost. 'Ze kan niet zingen, en zo knap is ze nu ook weer niet.'

'Toch zou ik haar vogelen,' zei Flip.

'Uiteraard,' zei Joost, 'je zou gek moeten zijn om het niet te doen. Benen open en vooruit met de geit!' Ze zouden allebei graag eens met een bekende vrouw neuken. Bij Flip was het op een keer bijna gebeurd, toen hij in z'n reisbureau Frieda Van Wijck als potentiële klant kreeg, maar ten eerste, Frieda Van Wijck was bejaard, ten tweede, ze was allang niet meer bekend zoals vroeger, en ten derde, ze was zodanig bezopen dat ze eigenlijk niet in het reisbureau had willen binnenlopen, maar wel in de lampenwinkel ernaast, om een paar peertjes te kopen, want ze zat al drie weken zonder, en zowel het peertje in haar wc als dat in haar bezemkast had het begeven, met als resultaat dat ze de twee ruimtes geregeld verwarde, en al drie keer in de bezemkast had gescheten.

'Maar goed,' zei Flip, 'wat denk je van het nieuwe stuk dat we gaan spelen?'

'Ik heb het nog niet gelezen,' zei Joost. 'Jij?'

'Ongeveer een kwart,' zei Flip. Ze hadden het over het toneelstuk *Het libido van de slappe lul*, een zeer gewaagd drama van de Nederlander Kees Tussendoos, dat in Nederland veel ophef had veroorzaakt, mede omdat de twee

hoofdacteurs, een koppel beachvolleyballers, op het toneel een zangeres en haar moeder verkrachten. Flip en Joost werden verondersteld de volleyballers te vertolken, voor de zangeres zou actrice Julie Van Verdeghem instaan, en voor de moeder Gina De Decker, die al een tijdje verbonden waren aan De Doos Van Tante Flora. Aan het eind van het stuk worden de volleyballers doodgeschoten door de broer van de actrice, de drummer van de metalband Anaconda Libera. Deze rol moest nog ingevuld worden, wat problematisch was, omdat De Doos Van Tante Flora geen enkele acteur in huis had die op een geloofwaardige manier een metaldrummer zou kunnen spelen. Rudy Tukmans had zich aangeboden, maar die had zoveel rock-'n-roll in z'n pens als een makreel in z'n kleine teen. Tukmans speelde doorgaans de onderpastoor, de oude hoeveknecht, of de mentaal gestoorde verkoper van lucifers, dus de rol van drummer kon hij wel vergeten, wat hem niet beviel, en hij bleef maar aandringen bij regisseur Sven Ferryn om hem die rol alsnog toe te bedelen. 'En wat vind je van dat kwart?' vroeg Joost.

'Het zal niet gemakkelijk worden om het toegankelijk en geloofwaardig te spelen,' zei Flip.

'Dat is het nooit,' zei Joost, 'maar als ik je goed begrijp: zoals praktisch alle stukken is het een kutstuk?'

'Een kutstuk met een strik vol stront rondom,' zei Flip.

'Zouden we niet beter stoppen met acteren?' vroeg Joost.

'Denk aan de weddenschap,' zei Flip. Ze hadden gewed dat de eerste die Julie Van Verdeghem zou kunnen versie-

ren, van de ander eeuwig respect zou krijgen. De kwestie was: Julie Van Verdeghem was moeilijk te versieren. Je kon haar onmogelijk peilen, en voor de rest had ze veel weg van een uit ijs opgetrokken non, maar ze was wel een schoonheid, die haar ongetwijfeld heel heftige geilheid verborg onder een masker van zelfoverschatting en puur narcisme. Vergeet niet dat alle actrices, of ze het verbergen of niet, hete troela's zijn.

'We raken bij die Julie geen stap verder,' zei Joost, 'jij niet en ik niet.'

'Onze tijd komt nog wel, of anders enkel de mijne,' zei Flip. Ze bestelden nog een pils.

'Een dorstig dagje, jongens?' zei Mick.

'Ja,' zei Joost.

'Zuipen is geweldig,' zei Mick. 'Ik ben er helaas mee gestopt, maar in het Vreemdelingenlegioen heb ik oceanen leeggezopen.'

Hou op over je verdomde Vreemdelingenlegioen, dacht zowel Flip als Joost. We hebben het riedeltje nu wel genoeg gehoord. Met je 36 poedels, en je leeggezopen oceanen, en je tattoo van een negerinnenkop op je reet.

'Toen we in Addis Abeba zaten,' zei Mick, 'heb ik 'ns met m'n peloton negentien liter whisky opgedronken in zes uur tijd. En daarna zijn we op gieren gaan schieten.' Juist ja, dacht Flip, de gieren in Addis Abeba, die ontbraken er nog aan.

'Tenslotte is het natuurlijk allemaal grote onzin,' zei Joost.

'Wat?' vroeg Flip.

'Zo'n Julie versieren,' zei Joost. 'Veronderstel dat het tegen alle weddenschappen in zou lukken, dan lig je daar met haar in een bed. En dan?'

'Tja, seks allicht,' zei Flip.

'Allicht wel,' zei Joost, 'met een vinger in een kut, en dat soort dingen. En maar veronderstellen dat dit of dat stukje vlees wel degelijk haar clitoris is.'

'Geen enkele clitoris is naar het schijnt dezelfde als een andere,' zei Flip.

'Clitorissen?' zei Joost. 'Zandkorrels in de woestijn, dat zijn het.'

'Druppels in het water,' zei Flip.

'Bonen in een doos bonen,' zei Joost.

'Blazen we de weddenschap af?' vroeg Flip.

'In geen honderd jaar,' zei Joost, 'ik wil die Julie wel eens zien kwaad worden als ik een scheet in haar gezicht laat.'

'Misschien vindt ze het wel prettig,' zei Flip.

'De ontaarde, perverse hoer,' zei Joost.

Er waren naast Flip en Joost en de Sonnevilles nog enkele andere klanten in De Knock. Twee Japanners die op elkaar leken, een oud koppel met allebei een toupet op hun kop, en drie vrienden, Jan Vandewalle, Ivo Guick, en Guy Verhofstadt, een badmintoncoach en naamgenoot van de Europapoliticus die bijna met pensioen zou gaan. Ze bespraken de toestand in de wereld, maar wisten er niks nieuws over te vertellen. Er was ook niks nieuws. Ellende, misère, armoede, gebrek aan vluchtwegen, foltering in onderaardse kelders, achteruitboerend klimaat, te hoge belas-

tingen, moord en doodslag, dictaturen, en een cavia die z'n pootje heeft gebroken bij een achterwaartse salto, zijn dat nieuwe dingen? Nee, die zijn een miljoen jaar oud, van toen de eerste twee mensen en de eerste cavia samen op het aardoppervlak verschenen, en God mag weten waarom ze dat deden. Niemand vroeg hun om dat te doen. In plaats van verschijnen konden ze verborgen zijn gebleven. Maar ja, te wijsneuzig, te arrogant, en te vol van vertrouwen.

'Die twee Japanners, zouden dat broers zijn?' zei Flip.

'Broers?' zei Joost. 'Die ene is een vrouw.'

'Een vrouw?' zei Flip. 'Nee hoor, dat is een man. Vraag het hem maar.'

'Ik spreek geen Japans, alleen Chinees,' zei Joost.

'Spreek jij Chinees?' vroeg Flip verbaasd. 'Sinds wanneer?'

'Sinds ik heb leren kakelen als een kip met keelkanker,' zei Joost. 'En laat die Japanners nou maar. Het zijn sukkels. Alleen armen van geest verlaten Japan voor Gent, België, Europa, de wereld, de Melkweg, het heelal, het zuiden van Lovendegem. Dat ze doodvallen. Ze eten honden.'

'Dat zijn Koreanen,' zei Flip.

'Dat díe dan doodvallen,' zei Joost. Hij dronk z'n glas leeg en bestelde twee pils. Geen van hen tweeën was voorlopig dronken. Dat werden ze niet gemakkelijk. Noem twee gasten met sterke levers en ik wijs je Flip en Joost aan. Mick zette het bier op de bar. Ze namen een slok. Guy Verhofstadt kreeg een hoestbui. Terzijde kan ik opmerken dat Guy een niet-roker was, zodat het hoesten aan wat anders dan de sigaret toegeschreven moest worden. Mogelijk

een simpele kikker in de keel, opgewekt door verkeerd naar binnen gezogen speeksel. Over speeksel zijn al vele studies vervaardigd, maar echt het fijne weten zelfs de kenners er nog niet van. Het is een rare materie. Soms bevat het van die blaasjes, soms niet. Soms ruikt het naar wat op de mesthoop belandt, soms niet. Soms smaakt het naar oude ijskreem, soms niet. Het laatste woord over speeksel is derhalve nog niet gebroddeld. Over een kikker evenmin. Duizenden artikels zijn erover vervaardigd, en wat weten we er nou helemaal over? Dat hij z'n kaken kan opblazen en zich tijdens het springen weet af te zetten op z'n achterpoten, dat is het zo ongeveer. Oké, professor Gombrow van de universiteit van Warschau heeft beweerd dat een gemalen kikker, indien opgesnoven, goed is tegen bloedingen van de milt, maar vele, zeer vele andere professoren hebben dat ontkend. Flip noch Joost dacht aan speeksel of een kikker, wat aannemelijk is in deze context. Mick dacht slechts aan een nieuwe tattoo die hij wilde laten plaatsen, een Duitse dolk tussen z'n ballen. De hoestbui van Verhofstadt hield op, wat wel eens tijd werd. Dat zeiden de Japanners trouwens tegen elkaar. 'Dat werd wel eens tijd,' zeiden ze in de taal van de rijzende zon.

'Claude Monet,' zei Flip, 'wie was dat ook weer?' Het gebeurde wel eens dat er ineens een naam door z'n brein schoot, en soms wist hij welke persoon bij die naam hoorde, soms niet, of niet meer.

'Een Franse impressionist,' zei Joost. 'Hij schilderde in vegen, punten, en kronkelingen. Vandaar het pointillisme. Ik had ooit een klant die bij mij een schilderij van 'm kocht,

en die later kwam klagen dat er, als het maanlicht erop scheen, een kut op te zien was.'

'Behaard of kaalgeschoren?' vroeg Flip.

'Dat zei die klant er niet bij,' zei Joost, 'de eikel van een katholiek. Je zal de katholieken de kost moeten geven die nog nooit een kaalgeschoren kut gezien hebben. Ik geloof zelfs dat het in de Bijbel staat, dat Jezus of zo iemand tegen Maria Magdalena zei dat epilatie gelijkstond aan een ticket naar de hel. Vreemd dat ze in de tijd van Jezus het woord epilatie al kenden.'

'Bij mij is het lang geleden dat ik een behaarde kut heb gezien,' zei Flip.

'Bij mij niet meer na april vorig jaar,' zei Joost, 'toen ik redeneerde: ach, je kunt toch gerust naar bed gaan met een veganiste. Dat viel knap tegen. Overal haar, in haar oksels, op en rond haar kut, tussen de kaken van haar reet, onder haar neus, zelfs op haar rug. Het leek wel of ik met een dokwerker genaamd Jean-Louis naar bed ging. Nooit meer een veganiste. Zelfs geen vegetarische trut.'

'Vlees is de kern van alle voedsel,' zei Flip, 'alleen jammer dat er dieren moeten voor sterven.'

'Het schijnt dat mensenvlees naar konijn smaakt,' zei Joost. Hij voelde of z'n nicotinepleister nog kleefde. 'Of wacht 'ns even…' zei hij. 'Dat schilderij was niet van Claude Monet maar van Jean-Claude Ponnet, uit het negentiende-eeuwse Wallonië. Juist ja, ik verwarde die twee namen. Of was het Bonnet? Nee, dat is een charmezanger uit Toulouse. Marcel Bonnet, bijgenaamd De Man Met De Stem Van Oorsmeer. M'n grootmoeder had drie platen